

De meerwaarde van het werken met Ervaringsdeskundigen in generatie armoede en sociale uitsluiting

Inleiding:

Ik ben Peter Elmont, projectleider van het project Sterk uit Armoede en naast mij zit Alex Schepel, projectmedewerker en opgeleide ervaringsdeskundige in generatiearmoede en sociale uitsluiting. We zijn hier om het belang van de inzet van ervaringsdeskundigen in generatiearmoede en sociale uitsluiting kort te benadrukken.

Onze visie is dat opgeleide ervaringsdeskundigen het verschil kunnen maken in duurzame armoedebestrijding.

Essentieel daarbij is dan ook dat de mensen om wie het gaat zelf zeggenschap en eigenaarschap hebben bij het doorbreken van generatiearmoede. Het is dan ook verheugend om te constateren dat de gemeente in één van haar uitgangspunten heeft geformuleerd dat bij alles wat rond armoede wordt verzonnen ervaringsdeskundigen hebben meegekeken en meegedacht en dat er echt naar ze wordt geluisterd, m.a.w. 'Praat niet over maar met de mensen in armoede'!

De inzet van de ervaringsdeskundigen loopt verder als een rode draad door de beleidsnotitie 'Toekomst met perspectief' heen. De gemeente Groningen loopt hiermee voorop en de visie die wordt verwoord kan als voorbeeld dienen voor vele andere gemeenten in Groningen en Drenthe.

Als project bestaan we nu een aantal jaren en we worden geconfronteerd met toenemende vraag naar een kortdurende inzet van ervaringsdeskundigen, bv. om bij een conferentie hun verhaal te vertellen. De impact van dergelijke optredens op de toehoorders is vaak groot, maar de ervaringsdeskundige moet het daarbij meestal doen met een vvv bon. Wij pleiten voor volwaardige betaling van de opgeleide ervaringsdeskundigen door ze ook daadwerkelijk als betaalde kracht in te zetten, bv. bij de gemeente zelf.

Alex zal nu iets vertellen over de meerwaarde van de inzet van opgeleide ervaringsdeskundigen!

Alex

Wat is de meerwaarde van een opgeleide ervaringsdeskundige.

Veel van de goedbedoelde hulpverlening en beleid komt vaak niet aan bij de mensen om wie het gaat. Door de inzet van opgeleide ervaringsdeskundigen kunnen we deuren openen die tot dusver gesloten bleven en mensen eventueel toe leiden naar hulpverlening.

Door onze doorleefde kennis spreken wij de taal van de mensen in armoede en voorzien mechanismen en gedrag.

We weten bijvoorbeeld hoe het komt dat mensen zorg mijden, boos of sceptisch zijn soms tegenover elke vorm van instantie of overheid.

Wij kunnen door deze deuren vroegtijdig te openen, bewustzijn creëren wat een preventieve werking heeft voor deze en volgende generaties.

We hebben het vaak over zelfstigma, minderwaardigheidsgevoel maar ook over regelingen en wetten die de sociale uitsluiting in stand houden.

Wij fungeren als vertaler en tolk tussen de verschillende leefwerelden van de armen en de niet-armen.

We werken op een gelijkwaardige niveau, in tandem, samen met bijvoorbeeld beleidsmedewerkers, om met deze nieuwe manier van werken niet alleen een andere blik te hebben op armoede maar ook daadwerkelijk te zorgen voor een duurzame verandering.

Wat het doet, om ervaringsdeskundige in generatiearmoede en sociale uitsluiting te worden

Wij als opgeleide ervaringsdeskundigen binnen het team van Sterk uit Armoede, willen graag vertellen wat wij zien veranderen bij onszelf en in onze omgeving. Doordat wij deze kans en ontwikkelingsmogelijkheden hebben gehad.

Eigenwaarde

Het verschil met vroeger is namelijk dat we nu onze stem laten horen.

Het zorgt er voor dat we eigenwaarde hebben gekregen. We vonden onszelf niet belangrijk genoeg om dingen te zeggen, terwijl we wel dingen zagen. We hielden onze mond. Voor ons was het normaal dat een ander altijd alles beter weet. En dat je geen recht hebt om iets te vragen. Het is ook niet mogelijk om iets te vragen, omdat je aanneemt dat je niets bent. Dat is je geleerd. Dus ga je dit uit de weg. Want je hoeft daar niet telkens een bevestiging van te krijgen.

Nu nemen we onszelf en de mensen om ons heen mee. We durven nu te zeggen wat we willen en we hebben geleerd wat bijvoorbeeld meerzijdige partijdigheid is. Dit maakt dat we niet meer alleen vanuit emotie reageren (boos en ons afsluiten) en eerst eens om informatie gaan vragen. Hoor en wederhoor toepassen. De mensen om ons heen, ook in generatiearmoede, vertellen we dat nu ook. We geven ze een extra bril.

Zelfkennis

We deden vroeger aan zelfstigma. Altijd dachten we: zie je wel, jullie van ons profiteren en ik aan de kant. Ik hoor er toch niet bij. Maar ik laat het ze niet weten, ze krijgen mij niet klein. Maar we weten nu, dat we onszelf klein hielden door de bescherming die je nodig had. Je creëert zo je eigen gevangenis en dat is op dat moment een veilig wereldje. Als er niemand was om op te schelden, dan ligt het aan jezelf en valt die veiligheid weg. En dat is doodeng. We konden de kansen niet grijpen die voorbij kwamen, want dan was er de kans dat je weer beschadigd raakt. Dus begin je er niet aan.

Vroeger konden we goed wijzen naar een ander zonder naar onszelf te kijken.

We letten nu op ons eigen gedrag. We hebben zelfreflectie en kunnen naar onze eigen mechanismen kijken. We kunnen wat voor anderen betekenen doordat we die mechanismen herkennen en een vertaalslag kunnen maken. We laten ons niet meer leiden door mechanismen. We schieten nog wel eens in oude mechanismen (daarom herkennen we het ook zo goed bij anderen) maar niet meer zo lang en zo diep. Eerder gingen we kopje onder, nu alleen nog met de voeten nat.

Iedereen om ons heen verandert mee.

De generatie onder ons, ziet dat het mogelijk is dat ze in beweging 'omhoog' kunnen komen, op de lagen van de maatschappij. Ze weten nu dat het mogelijk is een baan te kunnen krijgen. Ze durven te wensen en te dromen.

De generatie boven ons komt ook in beweging. Doordat wij dingen durven te zeggen die we zien. Zij hebben stil gestaan, net als wij. Maar zij al langer. Bij ons lopen we twee generaties achter bij wat maatschappelijk normaal is. Bijvoorbeeld roken in huis was gewoon, zelfs tijdens het flesje geven. Nu is het normaal dat er in de familie niet gerookt wordt in het bijzijn van kinderen. Het gaat ook over feedback geven, het praten over emoties en hulp aanvaarden voor psychische zorg.

Ook de mensen naast ons zijn aan het veranderen. Ze zien bij ons dat we verder komen en willen dat nu ook. Vrienden gaan starten met een opleiding, anderen stappen uit een heel slechte relatie.

We weten nu dat we rechten hebben. Dat we plichten hebben, dat wisten we wel.

We accepteren ons 'lot' niet meer die we met de paplepel in hebben gekregen, namelijk dat we niks zijn. We weten nu dat we ons dat zelf hebben opgelegd.

Heidi, Alex en Lineke, ervaringsdeskundigen van Sterk uit Armoede, september 2019